

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevaajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Nadvojvoda Ivan in štajersko kmetijstvo. [Ob stoletnici Joaneja.] — Za kaj nam bodo letos brzoparilniki. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Razglas. — Prašanja in odgovori. — Razstava v Sofiji l. 1912. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniła.

Nadvojvoda Ivan in štajersko kmetijstvo.

Ob stoletnici Joaneja.

Le malo dni nas še loči od onega dne, ko se bodo vsi zavodi, ki so izšli iz štajerskega narodnega muzeja, združili, da bi slovesno praznovali stoletnico onega pomembnega dne, 26. novembra 1811, ko je generalni adjutant nadvojvode, Freiherr von Pley, zbranim štajerskim stanovom slovesno predal že 16. julija 1811 podpisano darilno listino, s katero je visoki gospod nadvojvoda Ivan „vse svoje na večletnih znanstvenih potovanjih in z velikimi denarnimi stroški zbrane znanstvene, pred vsem pa naravoslovne zbirke predal štajerskim stanovom z določbo, naj se s tem ustanovljeni narodni muzej rabi za izobrazbo mladine, za razširitev znanja in podjetnosti Štajercev sploh in naj se tudi za bodoče rodove ohrani v dobrem stanju.“ — Za primeren sprejem tega „narodnega muzeja“ se je določil gradič grofa Leslie v Rauberjevi ulici v Gradcu, ki so ga z velikim vrtom in prostanim parkom vred štajerski stanovi kupili. Tam so ustanovili Joanej in popolno tehnično učilišče, ki se je otvorilo še v novembru 1811 in na katerem se je učila mineralogija, geognozija, botanika, zoologija, matematika v vseh zvezah, fizika, kemija, risanje, mehanika, stavbarstvo, kmetijstvo in gozdarstvo, rudokopstvo in livarstvo.

Kot priprava na to tehnično učilišče se je ustanovila deželna višja realka s šestimi letniki.

Kot današnji zastopnik še danes obstoječe stolice za kmetijstvo in gozdarstvo na pozneje nastali c. k. tehniški višji šoli v Gradcu in kot varih in oskrbnik ž njo spojene bogate in dragocene, toda po smrti dra. Wilhelma žalibog zelo slabo spravljene kmetijske zbirke je dobil pisec teh vrst častno nalogo, naj s sestavo posebne zgodovinske kmetijske zbirke na „razstavi v spomin nadvojvode Ivana“ poda jasno sliko o stanju deželne kulture in o njenih pomočnikih za časa delovanja nadvojvode Ivana. Poročavec pa meni, da mora to sliko izpopolniti s tem, da poda s pomočjo knjige prvega profesorja za kmetijstvo na Joaneju, dra. Hlubka (Ein treues Bild des Herzogtums Steiermark, als Denkmal dankbarer Erinnerung an Weiland Sr. kaiserlichen Hoheit

den Durchlauchtigsten Erzherzog Johann, herausgegeben von der k. k. steiermärkischen Landwirtschaftsgesellschaft, Graz, 1860) kratek pregled delovanja visokega gospoda za pospeševanje štajerskega kmetijstva in logarstva. Zahteva časti,

že takrat kazal živo zanimanje za vsa štajerska industrijska podjetja.“ Leta 1802 je prišel v Neuberg, Mürzsteg in Freyn in se je potem čez Veitsch, Krieglach in Semmering vrnil na Dunaj.

„Dne 8. julija sledečega leta je prišel zopet v Marijino Celje, obiskal Weichselboden in šotarstvo Rotmoos, 10. julija železolivnico Gollrad, šel na Seeberg in tam prenočil na planši. Nato je šel na Hochschwab, preko Goldsteina in Goldalpe na Sounschein in Andratalpe na Leopoldsteinsko jezero, kamor je prispel 15. julija. Isti dan je šel prvokrat na Erzberg, 16. skozi Vordernberg in se je potem skozi Muričino dolino vrnil v rezidenco.“

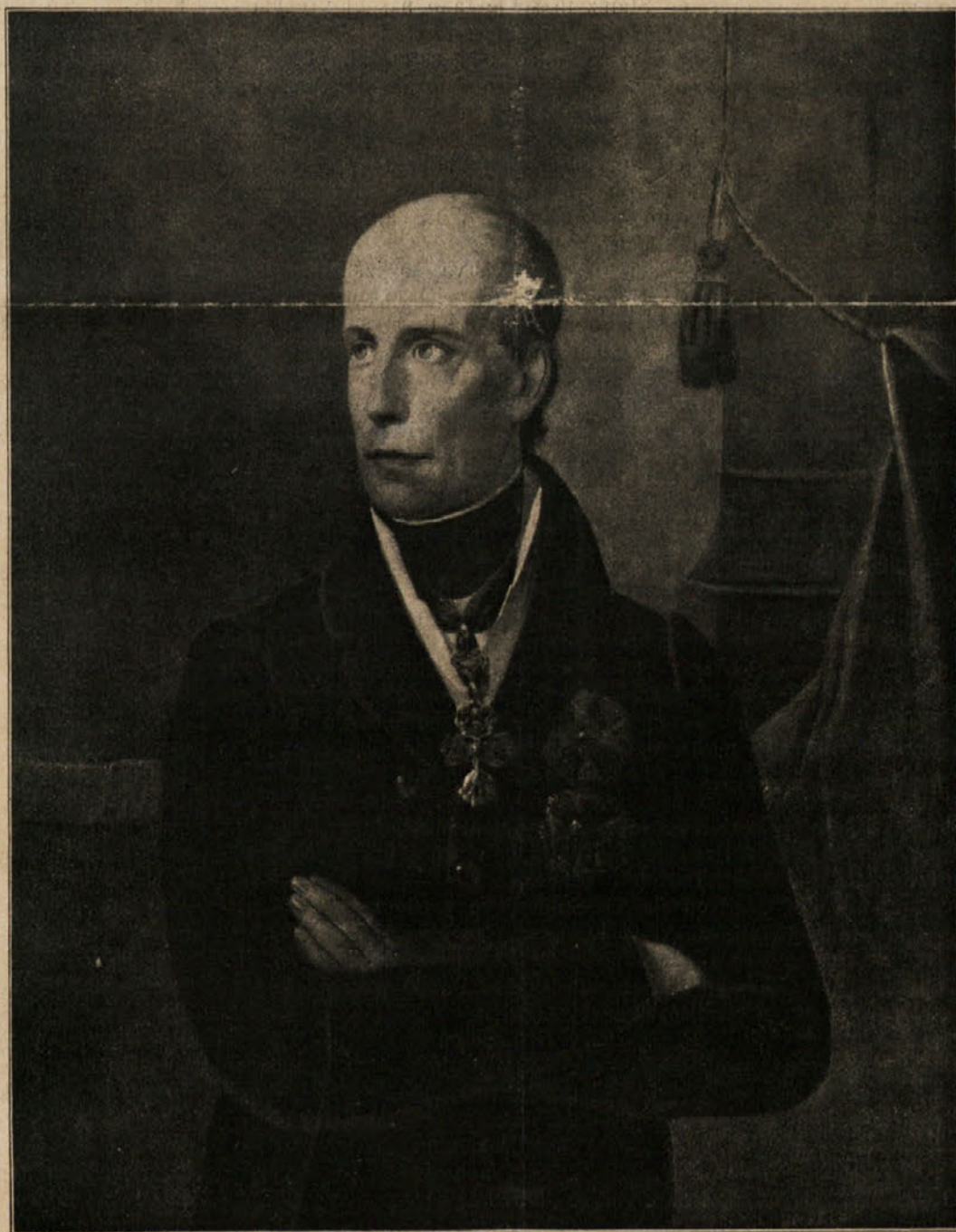
Na nekem vojaškem potovanju je nadvojvoda Ivan leta 1804 prvič obiskal Gradec.

Vsled nesrečnega miru v Požunu, 26. decembra 1805, v katerem je Avstrija izgubila tudi Tirolsko, se je nadvojvoda Ivan, ker so mu sedaj bile retske alpe zaprte, obrnil na noriške, prepotoval je z enako ljubeznijo Srednje Avstrijsko in Solnograško in se je odslej večkrat pokazal v Gradcu.“

Leta 1807 je nadvojvoda kupil graščino Tharnberg v dolini Schwarze nad Dunajskim Novim Mestom, ki jo je dal popolnoma popraviti in kjer je uredil veliko ovčarstvo. Pri svojih izletih na Štajersko, ki jih je delal oblečen po šegi tamošnjih kmetov, „je skušal že takrat po možnosti vplivati na povzdigo deželnega gospodarstva in blagostanja.“ Tako je že leta 1808, meseca novembra dal umnemu in naprednemu kmetu v Großsölku, Jerneju Gintru, devet glav rogatego živine najboljše tirolske pasme v dar, da bi tako povzdignil tamošnjo živinorejo. O uspehu tega prvega dejanja za povzdigo

štajerskega kmetijstva nisem žalibog mogel ničesar izvedeti.

Leta 1811 je obiskal Rogaško Slatino, nato je šel na Speikkogel in od tam v Gradec, da bi tam oživotvoril svoje dolgo pripravljeno, velikansko delo, narodni muzej, s katerim se je začel neprestani ugodni vpliv na pospeševanje štajerskega gospodarstva. — Od oktobra 1815 do aprila 1816 je potoval s svojim bratom

Nadvojvoda Ivan

ustanovitelj in prvi prezident c. k. kmetijske družbe za Štajersko.

ki jo zasluži ta mož, mi je naročala, da ga pustim govoriti samega.

Do leta 1801 vidimo mladega nadvojvodo Ivana na Tirolskem, kako se peča z utrdami „te že od narave za utrjen tabor narejene gorate dežele v varstvenem sistemu Avstrije in Nemčije“ in pri ureditvi narodne brambe.

„Na svojih vsakoletnih potovanjih po alpskih deželah je prišel večkrat tudi na Štajersko in je

Ludovikom po zapadni Evropi in je poleg mnoge znanja prinesel s seboj tudi celo vrsto kmetijskih spodbud in vzorcev kmetijskih strojev, ki so se v teku časa pri nas udomačili. kakor n. pr. škotska brana, angleški in ameriški stroji za setev in žetev.

Štajerski posestnik je postal leta 1818, ko je kupil Brandhof na severnem pobočju Seeberga z lesenim poslopjem, ki ga je pozneje razširil in kjer je uvedel vzorno urejeno planinsko gospodarstvo.

Ker je bila takrat letina večkrat slaba, je po ubožnejših gorskih krajih ustanovil podporni zavod, da je navadil ubožce na rabo in pridelovanje krompirja in je na ta način to takrat še malo znano jed uspešno širil.

Tudi se ne bomo zmotili, če domnevamo, da so žalostne izkušnje, ki jih je doživel takrat, v njem rodile misel, da se naj za povzdigo takrat na Štajerskem jako zanemarjenega gospodarstva osnuje za Štajersko splošna kmetijska družba.

Še v letu 1818 je sam naredil osnutek pravil in ga v 300 iztiskih razdelil med umne posestnike vseh slojev prebivalstva, naj izrečejo o njem svoje mnenje. Nato je pravila v končni obliki predložil 4. februarja 1819 cesarju v potrdilo.

Delokrog novoustanovljene družbe pa nikakor ni bil omejen samo na pospeševanje kmetijstva v ožjem smislu, ampak se je raztezal na vse one vede in znanosti, ki lahko služijo kmetijstvu. Najprej se je pod predsedstvom nadvojvode ustvarila centrala v Gradcu; sam nadvojvoda pa je potem potoval po raznih delih dežele in osebno vodil ustanovitev podružnic (takrat se jih je osnovalo 20); povsodi je osebno vodil volitve odborov teh podružnic in osebno sprejemal predloge in nasvete. S tem, da so bile podružnice posejane po celi deželi in s svojim listom („Verhandlungen und Aufsätze“) si je družba dobivala vedno večji in širši vpliv.

Kakor že prej, tako in še bolj pogosto je potoval nadvojvoda po štajerskih planinah, odkar je imel v štajerskih planinah sam svoje posestvo. Obleden je bil navadno v preprosto obleko štajerskih lovcev.

Ko so leta 1819 priredili osojski meščani o priliki njegove navzočnosti veselico, je spoznal na zabavi med Okroglim in Topliškim jezerom svojo poznejšo ženo Ano, hčer cesarskega poštarja Plochlja. Po mnogih ovirah se je ž njó oženil leta 1823 na Brandhofu, potem ko je dobil od cesarja, svojega brata, za to potrebno dovoljenje. Vkljub temu, da se je moral po tej ženitvi odtegniti javnemu delovanju, je vendar še bil na vse strani delaven. Navadno je obiskoval vsakoletne seje pri večini podružnic in je povsodi pomagal z nasveti; to se je posebno videlo pri podružnici v Brandhofu. (Izmenično ruhadlo z modificiranim lemežem je menda iznašel sam.)

V ta čas gre tudi uvedba nove vrste ječmena, himalajskega, ki ga je dobil nadvojvoda od Sira Johna Sinclaira iz Angleške in ga dal razdeliti med ude kmetijske družbe, s katerim pa se niso dosegli ugodni uspehi, ker se ni obnesel.

Na nasvet nadvojvode so štajerski deželni stanovi kupili v letu 1822 posestvo z več johami vrta in polja blizu Gradca in so ga dali na razpolago kmetijski družbi, da je tam uredila poskusno in vzorno kmetijo; nadvojvoda sam je kmalu na to podaril tej kmetiji razne sadike in semena in voščene modele raznih sadnih vrst. Vsi ti modeli se nahajajo še danes v kmetijski zbirki c. k. tehniške visoke šole. Skrbel je nadalje za to, da so stanovi postavili primerno poslopje (leta 1834), kjer so se razmnoževale in preskušale vse dotlej znane vrste trt in sadja, kjer so se pridelovale vse žitne, krmilne in trgovske rastline in se njih seme potem na zborovanjih razdeljevalo med člane kmetijske družbe.

Najprej je na svojem Brandhofu ustvaril vzorno živinorejo, nato pa je svojo pozornost posvetil tudi spodnještajerskim vinogradom. Splošno spoštovanemu posestniku Tomažu Foreggerju v Lembachu je naročil, naj mu kupi primerno kmetijsko posestvo, ki bi s svojo visoko in neugodno lego bilo primerno za to, da bi lahko na njem drugim posestnikom pokazal v dejanju, da se dajo vzkjub naravnim oviram s pridnostjo in znanjem doseči tako ugodni uspehi, da so lahko vsakomur za zgled.

Vsled tega je Foregger kupil leta 1822 visoko na severnozpadnem pobočju Pohorja ležeče

gospodarstvo, ki je ležalo v Pekrah v lembaški občini. In tukaj je nadvojvoda postal vinogradnik; vsled rednega sajenja porenskih trt, primerne gojenja in rezanja, zorenja in izbiranja in skrbnega kletarjenja je pridelal vino, kakor ga štajerska dežela dotlej še ni imela, takoimenovani „Johannisberger“.

Leta 1823 je povzročil, da je podružnica v Brandhofu prva dajala nazrade pridnim, skrbnim in spretnim poslom, kar so potem druge podružnice začele počasi posnemati; sam je dajal dobro plemensko govedo in ovce za darila, da bi na ta način povzdignil živinorejo. Nadalje je povzročil, da so se leta 1824 zbrali razni vzorci domače in tujezemski volne koz in je dal potem na Dunaju v neki tvornici za šale delati z domačo volno poskuse, ki so dali že leta 1825 lepo, trdno in vendar prijetno prejo.

Ko se je leta 1829 slovesno praznovala desetletnica obstanka kmetijske družbe, se je ustvarila nova, v družbi sami že štiri leta pripravljena vzajemna zavarovalnica proti ognju, ki je v združenih deželah Štajerski, Koroški in Kranjski začela svoje poslovanje s 1. junijem 1829.

Leta 1834 se je na Plabuču ustvaril vzoren vinograd in leta 1835 so se na nasvet nadvojvode uvedle žlahtne vrste sadja in ameriškega krompirja.

Tudi se je leta 1839 na nasvet nadvojvode razdelilo 10 štipendij za štajerske kmetijske sinove, da so se lahko izobrazili v poljedelstvu; število teh podpor, ki so jih dajali stanovi, se je pozneje zvišalo na 18.

Leta 1840 je kupil nadvojvoda Ivan veliko graščino Stainz in se je tako naselil v enem izmed najrodovitnejših delov Srednje Štajerske.

Stanovi so leta 1842 ustanovili učilišče za podkavanje, ki je mnogo delovalo tudi za zdravljenje živine.

Leta 1843 se je na deželnem posestvu v Baierdorfu pri Gradcu posadilo 26 oralov zemlje z murvami; tako se je začelo svilarstvo, ki se je tam gojilo in poučevalo. V ta namen se je osnovalo posebno društvo.

Učenci za poljedelstvo so izšli iz te svilarške šole, pozneje so prišli na poskusno posestvo, kjer so morali opravljati vsa dela in po dveh letih so se razdelili na posestva z umnim vinarstvom. Od decembra do marca se je na poskusnem zemljišču dajal teoretičen pouk, učenci so se učili plesti koše, delati obroče in so se vadili v preprostem sodarskem in kolarskem delu. Vsako leto so morali opraviti skušnjo in so se le po končanem pouku dobili spričevalo.

Leta 1844, 16. oktobra, je kmetijska družba praznovala petindvajsetletnico zelo slovesno, z udeležbo celega Gradca. Srebrna vaza, ki jo je dobil ustanovitelj v poklon, je bila okrašena z njegovo podobo in reliefom Zugmayerjevega pluga. Ta plug sta v dveh oblikah za razne kraje dežele („Ferntzer“ in „Supinger“) izdelala za kmetijsko družbo kovača Pangrac Fuchs v Wagnersbachu pri Hausmannstättu in Jožef Maier v Stražu v mnogih izvodih, ki so se na nasvet nadvojvode brezplačno razdelili po deželi in velikem številu izvažali tudi na Ogrsko, v Hrvaško, Slavonijo in v vojaško granico.

Dve leti pozneje se je — zopet na n svet nadvojvode, na Štajerskem uvedla škotska mlaticilnica, ki jo je, deloma narejeno za živalsko, deloma za vodno moč, kmetijska družba v 36 izvodih razdelila po deželi. Dobile so jih:

podružnica v Gradcu	3
„ „ Gröbmingu	3
„ „ Mariboru	1
„ „ Mürzzuschlagu	7
„ „ Pöllau	5
„ „ Rottenmannu	1
„ „ Trofaiach	3
„ „ Weizu	2
„ „ Wildonu	11

Leta 1844 se je ustanovilo štajersko vrtnarsko društvo, ki bi naj „vse panoge vrtnarstva znanstveno in praktično obravnavalo in koristno delovalo za deželo.“

Slava štajerske kmetijske družbe je bila daleč razširjena, tako da se je na IX. zborovanju kmetov in gozdarjev v Bratislavi določil Gradec za kraj X. zborovanja in nadvojvoda Ivan za njegovega predsednika. Kot darilo na tem zborovanju je izšla na nasvet nadvojvode Ivana iz peresa dra. Hlubka natančna slika štajerskega kmetijstva („Landwirtschaft des Herzogtumes Steier-

mark“), sploh prvi podrobnejši opis štajerskega kmetijstva. Da se je omogočila, so se že pri ustanovitvi kmetijske družbe začela pozvedovanja dopolnila z novimi formularji, ki so se poslali podružnicam, da so v njih podale podatke o raznih panogah kmetijstva v svojem delokrogu. Tako je urednik tega dela lahko rekel, da lahko poda verno sliko pravega položaja kmetijstva na Štajerskem.

V času velikih političnih in tudi gospodarskih preobratov leta 1848 in „razdolžitve posestev“, ki je na to sledila, vidimo nadvojvodo pred vsem na polju velike državne politike; šele leta 1850 se je vrnil in je začel dostavljati vse, kar je na lastnih posestvih in pri različnih zavodih in društvih, ki jim je ustanovnik in načelnik, med tem časom zamudil.

Na njegov nasvet je začela družba v letu 1851 izdajati svoj tednik.

V istem letu se je nastavljal poseben inženjer za obdelovanje travnikov, ki je z denarno pomočjo stanov teoretično učil zamakanje in osuševanje travnikov in to tudi praktično izvajal.

Zadnje delo nadvojvode je bilo leta 1852 v kmetijski družbi ustanovljeno gozdarsko društvo; sedaj se je tudi nastavljal potujoči gozdarski mojster za pouk štajerskih gozdarjev v tej za Štajersko tako zelo važni stvari. Deljena posestva so primorala družbo v to, da se je uvedel ta način pouka.

Tudi se je iz stanovskih sredstev ustvarilo osem štipendij za izobrazbo logarjev, ki so vstopili pri izbornih strokovnjakih v uk.

Opisovati napredek in razvoj Joaneja, ni naša naloga; to bodo opravili poklicani strokovnjaki. Učno mesto za kmetijstvo in gozdarstvo na tehniškem učilišču Joaneju, pozneje na c. k. tehniški v Gradcu je vsled spremenjenih nazorov in časov seveda doživelo razne spremembe: za časa Hlubka in Schmingerja je zavzemalo odlično mesto, pozneje pa je stopalo vedno bolj v ozadje, tako da včasih sploh ni bilo niti zasedeno. Danes je vsled tega nemogoče, dati mu oni pomen, ki bi mu bil vsled namena visokega ustanovnika primeren. Naša velika naloga pa je, da varujemo — žalibog raztresene — ostanke zbirke toliko zaslužnega nadvojvode. V njegovem duhu pa nadaljujmo delo za napredek štajerske kulture, ki ga je on zasnoval in začel; to bo najlepša hvaležnost.

Slava slavni preteklosti, živel krepak in veden napredek štajerskega kmetijstva!

Dr. R. A. Thallmayer.

Za kaj nam bodo letos brzoparilniki.

Dobra beseda najde dobro mesto, pravi pregovor. A še lepše mesto najde „sladka“ beseda. Nikdo pa ne zna tako sladko govoriti kakor različni agentje. Takšen človek ti bo naslikal nebeško kraljestvo v živih barvah, če vidi, da bo neslo kakšno kronico. Za srajco, ki jo kupiš od njega, te bo pustil najmanj dvajset let dalje živeti.

Ni še dolgo, mi je pravil dober posestnik: „No, ta nas je pa našmiral. Prodal nam je mešano umetno gnojilo po 10 K metercent. A okoli Trbovelj je ravno isto robo prodajal po 7 K. O, če zna kdo prav fajn govoriti in lagati, da se kar pokadi, ta nas še pa že vlovi.“ To je res neprijetno, če že zaradi drugega ne, pa vsaj zaradi neprijetnega občutka, ki ga ima vsak, če se čuti ogoljufanega. Če do druge pomladi ne bo pozabil, bo pa menda le rajši naročil pri podružnici.

Pred kratkim sem videl na kolodvoru kakih deset brzoparilnikov, ob enem pa poslušal sledeči pogovor dveh trdnih kmetov: „Ali niso ljudje divji? Zdaj mečejo svoje dobre stare kotle vun in si naročajo tega norca.“ Pri tako trdnih besedah je že dobro, če se vprašamo, kako korist pričakujemo letos od brzoparilnikov, seveda, kaka korist se obeta kmetu, ne pa agentom.

Vsi menda poznate brzoparilnike, v katerih se kuha krma v vodeni pari, saj je zato zadostno poskrbela reklama.

Kaj bomo pa letos parili? Skušnje so pokazale, da parjenje posebno dobro vpliva na krmo, ki je bogata na ogljikovih vodanih, posebna na škrobu. To je posebno krompir. — Srečen pa tisti, ki bo letos imel dosti krompirja svinjam krmiti. Tudi za repo ne bo letos brzoparilnik vporaben, ker je nikjer ne bo. In s korenjem je približno taka. Drugih stvari za svinjsko krmo pariti

(razen senega droba) pa ne kaže, posebno ne zrnja in drugih krepilnih krmil. Zakaj ne? Ker postanejo beljakovine, katerih so vsa močna krmila bogata, s parjenjem vsled visoke toplote slabše prebavne.

Za plemene svinje bomo letos že morali več kakor navadno uporabljati surovo suho deteljo in otavič z nekaj otrobi ali kakim žitnim zdrobom (šrotom); za pitane svinje ima brzoparilnik gotovo veliko vrednost, ampak bolj v letih, ko se pridela dosti okopavin, osebno pa krompirja.

Kaj pa za govejo živino? Sena in slame ne bomo parili. Pač pa bo brzoparilnik dobro služil letos za parjenje koruznih strokov, katere skušamo za pokladanje s parjenjem in solenjem napraviti okusnejše.

Brzoparilnik je gotovo dober; ampak pričakovati od njega vso srečo in ves napredek v živinoreji, je malo preveč. Ravno letošnjo jesen, ko je radi pomanjkanja krme vse zbegano, ljudje preradi verjamejo. Pa „men“ se dekle smili.

Zidanšek.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

751. seja dne 10. oktobra 1911. Začetek bo 10. uri predpoldne.

(Konec.)

Vendar pa ima načelstvo imenovane podružnice razne pomiselnice in sicer zato, ker ustanovitev take zadrage nikakor ni lahka stvar, ampak spojena z različnimi in velikimi težavami, če ji hočemo zagotoviti obstanek. Treba je izvoliti načelstvo in nadzorstvo in nastaviti poslovodjo; knjige se morajo voditi trgovsko pravilno, treba sestavljati bilance in letne račune in oblasti predložiti vse knjige. Za vse to pa tamošnji zanimanci nimajo potrebne izobrazbe in vaje in zato se je bati, da nameravana zadruga ne bo imela zaželjenega uspeha. Razen tega so kmetje, ki so skoro popolnoma odločeni od vsakega prometa, prej vajeni na samostojno trženje z živino in niso vajeni primoranosti, ki je v zvezi z vsako tako zadrugo: kratko rečeno, tamošnjemu prebivavstvu popolnoma manjka vsak čut in umevanje za tako združno akcijo. Razen tega se težko najdejo pravi možje, ki bi v slučaju potrebe bili pripravljene žrtvovati več truda in po potrebi tudi denarja za skupno stvar, če bi jim to bilo sploh mogoče. Razen tega se kmetje še zelo drže starh navad in običajev in se kake novotarije oprimejo šele tedaj, ko so spoznali, da je res dobra. Ker pa se ravno sedaj iščejo dobri pitanski voli in ker se, če so dobri, posebno dobro plačajo, se pač moramo vprašati, ali bi kmetje, ki so združeni v kaki zadrugi, dosegli za vole isto ceno, kakor s pomočjo prekupcev; kakor stoje stvari danes, se lahko reče, da bi taka zadruga imela zelo velike težave, tem bolj, ker bi krogi, ki bi bili s tem prizadeti v svojih koristih, napeli vse sile, da bi stvari na ta ali oni način delali težke. Če bi se torej naj ta zadruga ustanovila od podružnic, bi prišla podružnica sama v nevarnost, da bi v svojem delovanju nalletela na težke. Iz teh razlogov se je podružnica obrnila na O. O. in zato je živinorejski odsek v svoji seji predložil naslednje predloge:

1. Proti predloženim pravilom in proti nameravani ustanovitvi zadrage za vnovčevanje živine in z živinorejskega stališča nič ugovarjati.

2. Poročilo kmetijske podružnice v Voravu o vnovčevalnici za živino se vzame z odobravanjem na znanje.

3. Previdno ravnanje podružnice pri tej ustanovitvi se da vsem kmetijskim društvom, ki bodo ali so v enakem položaju, za vzgled.

4. Z ozirom na sedaj vladajoče razmere med kmeti v okraju Vorau se naj kmetijski podružnici priporoči, naj z ustanovitvijo združne vnovčevalnice za živino počaka.

Predlogi so bili sprejeti.

e) Podružnica Neudau-Wörth prosi za Antona Piebra podpore iz izrednega kredita.

Poročavec član O. O. Gerlitz prečita najprej dopis, ki ga je zgoraj omenjeni posestnik poslal osrednjemu odboru, iz katerega izhaja, da mu je poginilo 7 glav živine v vrednosti 1560 K in da je vsled tega prišel v take stiske, da se brez izdatne podpore ne bo na noben način mogel obdržati. Razne nesreče so tega kmetovavca, ki

ga poročavec pozna kot pridnega in delavnega, primorale, da si je poiskal pomoči drugod. Ker pa O. O. nima za take podpore na razpolago nobenih sredstev, se sklene poslati prošnjo Antona Piebra štajerskemu zakladu za pomanjkanje in njega samega pozvati, naj se obrne na štajerski deželni odbor s prošnjo za podporo, da si lahko zboljša svoje travnike.

Predlog je bil sprejet.

f) Zvezi za rejo pingavske živine in gorskih liscev na Štajerskem prosita, naj se izposluje znižana vožnina za živino, ki gre na planše.

Poročavec glavni tajnik Juvan povdarja, da bi bilo za izrabo paš velike važnosti, če bi se za mlajino obeh spolov in za mlade vole do 3. leta dovolila znižana vožnina, kakor se daje za plemensko živino. Ta ugodnost bi bila za živinorejce, ki svojih planš nimajo v bližini, zelo pomembna in bi mnogo pripomogla k temu, da bi se naša živinoreja ohranila in povzdignila. V Švici je znižana vožnina za živino, ki gre na planše, že uvedena in tudi na Štajerskem bi mnogo koristila. Nato priporoča, naj se sprejme naslednji predlog:

„Sedaj veljavni tarif za plemensko živino se naj raztegne tudi na pašno živino, ki se naj odpravlja kot brzo blago brez posebnega doplačila. V tem smislu se naj na visoko c. k. železniško ministrstvo pošlje prošnja, o tem pa se naj s prepisom obvesti tudi c. k. poljedelsko ministrstvo, ki naj pri železniškem ministrstvu prošnjo priporoča. Če se prošnja ne bo ugodno rešila, se naj zastopnik družbe v državnem železniškem svetu naprosi, naj vloži na prihodnji seji železniškega sveta primeren predlog in naj se krepko zavzame zanj, da bo sprejet.“

Član O. O. Kappel predloži, naj se poslanca Brandl in Ritter von Pantz naprosita, da se za stvar prav krepko zavzameta.

Predlog je bil sprejet.

g) Sv. Mihel nad Ljubnim (Gor. Štaj.) Zveza muredolskih živinorejskih zadrug. Protest enajstih okrajnih zastopov in enajstih živinorejskih zadrug proti spomenici društva za rejo alpskih sivcev.

Poročavec II. podnačelnik Neuper prečita najprej dopis Zveze muredolskih živinorejskih zadrug glede stališča, ki ga je zavzela proti temu, da se alpski sivci sprejmejo in priznajo kot šesta štajerska pasma in poroča o izjavah nekaterih okrajnih zastopov, ki so se pridružili nastopu imenovane Zveze. Nato so bili predloženi naslednji predlogi:

1. O. O. vidi v postopanju Zveze živinorejcev alpske pasme, kakor se kaže v tiskovini „Promemoria“ očitno škodo za naše domače pasme in akcijo za zboljšavo, vsled česar bodo med producente in konzumente prišli napačni nazori, ki so popolnoma nasprotni živinorejskim smotrom Zveze in širokih mas živinorejcev. Solidarična izjava Zvezi pridruženih enajstih živinorejskih zadrug v strokovnem in praktičnem oziru, posebno pa pridružitve 11 okrajnih zastopov kot avtonomnih korporacij, vse to kaže, da je protest utemeljen in da se mora upoštevati.

2. Osrednji odbor bo, kakor je že sklenil, odrekel svoje dovoljenje uvedbi in priznanju tujega goveda med deželne pasme, ali njih križanje v sklenjenih plemenskih okoliših.

3. O. O. priznava živinorejska stremljenja Zveze muredolskih živinorejskih zadrug in se strinja s tem, da se popolnoma in dosledno vzdrži določeni rejski smoter na podlagi kombinirane izrabe.

4. Ekselencija gospod načelnik se prosi, naj blagovoli ta protest predložiti visokemu deželnemu odboru, ekselenci gospodu namestniku, ob priliki tudi visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu, ter opozori na škodljivo delovanje društva za rejo alpskih sivcev; razen tega se naj naprosijo kompetentni činitelji, naj temu društvu odtegnejo nele gmotno, ampak tudi do sedaj dajano moralčno pomoč.“

Predlogi so bili sprejeti.

h) Mlekarski zadrugi na Cvenu in v Dienersdorfu prosita, naj se jima letni stroški za preiskavo mleka v znesku 100 K, oziroma 44 K povrnejo iz dotacije za pospeševanje mlekarstva.

Poročavec glavni tajnik Juvan opozori na svoječasi sklep O. O., vsled katerega se mora preiskava mleka posameznih mlekarskih zadrug in nabiralnih mlekaren vršiti na poskušališču, za

kar se je rezerviral vsakoletni znesek 600 K. Ker sta v tej stvari prišli dve prošnji, predloži:

1. Mlekarski zadrugi v Dienersdorfu se znesek 44 K za 110 preiskav mleka, izvršenih v letu 1910 in 1911 iz zneska 600 K povrne in odslej mleko za njo brezplačno preiskuje.

2. Ravno tako se naj dela tudi z zadrugo v Cvenu, ki daje svoje mleko od aprila t. l. pri deželnem poskušališču v Gradcu preiskovati in ki bo za to morala plačevati na leto približno 100 K stroškov.

Predloga sta bila sprejeta.

i) Freyer Ludovik v Trofajah prosi za štipendijo, da se lahko udeleži mlekarskega tečaja v Friedlandu.

Glavni tajnik Juvan omeni, da je odsek sklenil omogočiti prošniku obisk petmesečnega tečaja za mlekarstvo v Friedlandu s tem, da bi mu od aprila 1912 naprej dal štipendijo v znesku 500 K, to pa zaradi tega, ker je prošnik po izjavi dra. Schupplija reden in priden človek, od katerega se lahko pričakuje, da bo dobljeno znanje z uspehom uporabljal v korist štajerske dežele. Zato bi se moral s posebnim reverzom zavezati, da bo po končanih študijah vsaj tri leta deloval na Štajerskem v mlekarstvu.

Predlog je bil sprejet.

j) Okraj in podružnica v Laškem prosita, naj se podpira njuna prošnja poslana visokemu c. k. poljedelskemu ministrstvu za podporo za nakup muredolske živine.

Poročavec glavni tajnik Juvan omeni, da je okrajni odbor v Laškem v ta namen sporazumno s podružnico izdal 6000 K in se nato naravnost obrnil na c. k. poljedelsko ministrstvo s prošnjo, naj se mu iz zaklada za pospeševanje živinoreje podeli nevračljiva podpora 4000 do 4500 K in da je poslal štajerskemu deželnemu odboru in O. O. prepise te prošnje. Okraj si je stavil nalogo povzdigniti živinorejo, ki je vsled nedostatka krme v zadnjih letih zelo mnogo utrpela, na ta način, da bi nakupil primerno število čistoplemenskih muredolskih bikov in jih proti reverzu razdelil s primernim popustom zanesljivim kmetovavcem. Ker se okraj in podružnica že od nekdaj z veliko vnamo brigata za povzdigo živinoreje v tem čistoplemenskem muredolskem okraju in delujeta na tem polju že 10 let, se lahko zanesemo, da se bo ta denar pod nadzorstvom poklicanih strokovnjakov z najboljšim uspehom porabil. Zato predloži poročavec, naj se pri visokem poljedelskem ministrstvu priporoči, naj da imenovanemu okraju v zaproseni namen 5000 K na razpolago.

Predlog je bil sprejet.

k) Poročilo o posvetovanju, ki se je 19. septembra 1911 vršilo na Dunaju glede organizacije vnovčevanja živine.

Poročavec član O. O. Czeicke govori na kratko o namenu Zveze in konference, na kateri so bili razen zastopnikov vseh večjih avstrijskih kmetijskih Zvez in družb tudi delegati novo ustanovljene organizacije za vnovčevanje živine v Hanovru. Najprej se je povdarjalo obžalovanja vredno dejstvo, da se po številu prižene sicer dovolj živine, da pa je njena kakovost slaba, kar vpliva zelo neugodno na ceno; poleg tega pa se skoro 75% v Avstriji izdelanih močnih krmil izvozi v Nemčijo. Razen tega znaša popust pri prevažanju oljevitih prg pri 50 km samo 38% in pri 1000 km sploh prestane, pri otrobih znaša samo 40%, le pri senu in slami znaša 50%. Da bi se dosegla prepoved izvoza močnih krmil v inozemstvo, na to ni mogoče misliti. Nato se je govorilo o ugodnostih, ki jih daje združno vnovčevanje živine v primeri s sejmi, ker regulira cene in na eni strani varuje producenta, na drugi strani pa oskrbuje in uravnava aprovizacijo velikih središč. Iz visokih števil, ki jih kaže promet, se najlepše vidi blagodejni vpliv. Dunajska vnovčevalnica je do 1. avgusta prodala za 7 milijonov kron živine in dosegla v začetku septembra pri dobavi svinj rekord s 4100 repi; glavni dobavitelji pri tem so vzhodnjegalijske vnovčevalnice, ki jih je 55. Posebno pozornost treba posvečati spremembam cen med letom. Razen porabe močnih krmil bi zelo mnogo lahko pomogle tudi blagajne na mesnih trgih, kakor imamo prvo na Dunaju.

Iz poročil o razmerah pri krmi in živinoreji po posameznih kronovinah, ki so se nato podala.

izhaja, da se iz Česke, kjer se je pridelalo malo krme, v velikih množinah izvažajo živina v Galicijo. Tudi na Solnograškem se bo pokazalo pomanjkanje krme, kakor hitro se bo živina povrnila s planš, kar bo povzročilo, da se bo moralo precej plemenske živine v sili prodati; reja ovac je v tej kronovini nazadovala za 112.000 glav. Na Tirolskem se bodo kmalu pokazale enake stvari, ker travniki po dolinah izvečine še niso meliorirani in je veliko pomanjkanje živinozdravnikov in mora vlada skrbeti celo za krompir za seme; v tej kronovini se naj v korist reje plemenske živine omeji reja volov. Glede krme velja isto tudi za Koroško in Štajersko, prav posebno pa za Moravsko, kjer bi bilo nujno potrebno, da bi se ustvarila prepoved izvoza krme. Izjemni tarifi za uvoz krme se naj ne uvedejo samo na državnih železnicah, ampak tudi po vseh drugih progah.

Zastopnik vnovčevalnice za živino v Hannoveru je podal nato pregled tamošnjih razmer; pretežno se tam pečajo s pitanjem svinj. S tem, da se je pri zadružnikih uvedla prisilna dobava, se je počasi popolnoma onemogočila vsa prekupčija. Rezervni zakladi, ki so se počasi nabrali, služijo v ta namen, da se poravnajo diference pri spremenjenih cenah. Nato je govoril o prednostih, ki jih ima pitanje svinj na kmetih pred pitanjem na veliko (kjer si z nakupljeno živino prav lahko zatrosimo kugo). Nasvet, naj tudi v Avstriji osnujemo velike pitalnice za svinje, ni izhajal tako zelo iz takratnega pomanjkanja mesa, kakor iz dejstva, da pridelajo sudetske in alpske dežele komaj 8% svinjskega mesa, ki ga same porabijo, tako da morajo iz Ogrske uvažati 55%, iz Galicije in Bukovine pa 33% potrebnega svinjskega mesa. Neka zadruga na Kranjskem bi urenila pitalnico za svinje le pod tem pogojem, če bi železniške uprave, ki prihajajo v poštev, dale za transport na razpolago hladilne vagone, kakor se dajejo za prevažanje argentinskega mesa. Pri akcijah zaradi pomanjkanja je boljše, da skušamo hitro izrabiti ugodne konjunktore, ko pa da bi delali na nižje tarife pri voznini, kar se da jasno dokazati s primeri iz trgovske prakse.

Poročavec omeni resolucije, ki so se na tem zborovanju sprejele in prosi, da se vzame poročilo na znanje. Poročilo se je vzelo na znanje.

Nato poroča glavni tajnik Juvan na podlagi poročila, ki je deželnemu odboru došlo od okrajnega odbora v Schladmingu, da se na Češkem vsled spremenjenih razmer živina ne prodaja več. Samo manj vredna živina se še prodaja, rabna živina, kakor bi jo naši kmetje potrebovali, pa se ne dobi za primerno ceno. Na Gornjem Štajerskem se je prodaja živine popolnoma ustavila. Ker se je pojavila kuga, češki trgovci niso prišli in če bi se lahko živina, ki jo naši kmetje potrebujejo, nakupila na Gornjem Štajerskem in tako naše število živine izravnalo, bi bilo s tem obem stranem pomagano. Zaradi tega se je že poslala vladi primerna vloga. Nato se je predložil naslednji predlog:

Visokemu deželnemu odboru se naj priporoči, naj naznani okrajnemu odboru v Schladmingu, da lahko dobi od Zveze gospodarskih zadrug posojilo za nakup in razdelitev živine v okraju Schladming vsled razglašene namestnije na ta način, da se živinorejska zadruga za okraj Schladming obrne na Zvezo gospodarskih zadrug s posebno prošnjo, ki ji bo Zveza ugodila, kolikor bo to mogoče po sredstvih, ki so na razpolago. Po pravilih in določbah pa je popolnoma nemogoče, da bi tako posojilo dobil okraj Schladming. Okrajni odbor se naj torej z omenjeno živinorejsko zadrugo domeni in ji svetuje, naj prosi pri Zvezi gospodarskih zadrug za primerno posojilo.

Predlog je bil sprejet.

3. Poročila in predlogi sadjarskega odseka.

Glavni tajnik Juvan poroča, da je bil v seji sadjarskega odseka, ki se je vršila 9. oktobra, član O. O. Stocker izvoljen za načelnika in član O. O. dr. Eduard Hotter za njegovega namestnika. V odsek se je nadalje prijavil član O. O. pl. Seutter in povabljen sta vanj gospoda Jožef Karl in graščak Ernst Hintze.

Se vzame na znanje.

a) Podružnica pri Sv. Juriju v Slov. gor. prosi za svoje člane brezplačnih sadnih drevesc.

Poročavec član O. O. Robič naznani dopis podružnice, iz katerega izhaja, da skrbi kranjska kmetijska družba z oddajanjem brezplačnih sadnih drevesc med svoje člane neke za povzdigo njihove

sadjereje, ampak tudi za to, da se člani na družbo bolj navežejo. Isto naj dela tudi c. k. štajerska kmetijska družba; ker za to ni vpostavljenega primernega zneska, bi se od vlade v ta namen pač lahko dobila primerna vsota; treba pa se je obrniti tudi na posamezne okrajne zastope in tudi deželni odbor bo, kakor prejšnja leta, dal družbi rad svoja drevesca za nižjo ceno na razpolago. Zato priporoča poročavec predloge sadjarskega odseka in je prepričan, da bodo podružnice na ta način zagotovo povečale število svojih članov. Član O. O. pl. Seutter se tem izvajanjem zato pridružuje, ker iz izkušnje ve, koliko važnost polagajo udeleženci na to, da dobijo na posameznih zborovanjih brezplačno sadna drevesca. Član O. O. baron Ecker-Eckhofen se tudi strinja s temi izvajanji in opozori na naše domače štajerske kmetovavce, ki sami vzgajajo izborna sadna drevesca, ki pa ne dobivajo takih podpor, kakor enaki kmetovavci po drugih deželah. Nato priporoči, naj se sprejme naslednji predlog:

C. k. štajerska kmetijska družba blagovoli skleniti, da se naj kupi vsako leto 5000 sadnih drevesc dveh ali treh najboljših vrst zimskih jabolk in moštnih grušek in to se naj da z 10.000 cepljenih trt vred članom podružnic na prošnjo brezplačno na razpolaganje. Drevesca in trte se naj vzamejo od zanesljivih štajerskih producentov.

Predlog je bil sprejet.

b) Šolsko vodstvo pri Sv. Jedrti pri Laškem prosi za podporo, da si lahko zopet uredi šolski vrt.

Ker nimata niti deželni odbor niti O. O. potrebnih sredstev na razpolago, predloži poročavec član O. O. ravnatelj Zweifler, naj se imenovanemu šolskemu vodstvu priporoči, naj prosi pri deželnem odboru za brezplačne divjake in cepljena drevesca, zaradi denarne podpore pa se naj obrne na svoj okrajni odbor, oziroma krajni šolski svet, ki sta na tem interesirana.

Predlog je bil sprejet.

c) C. k. namestnika prosi za mnenje glede prošnje štajerskega sadjarskega društva, naj se lovska postava izpopolni v toliko, da se med živali, ki so navedene v § 66*, sprejme tudi kos.

Poročavec član O. O. baron Ecker-Eckhofen prečita najprej dopis štajerskega sadjarskega društva in priporoči, naj se sprejme sledeči predlog:

O. O. blagovoli skleniti, da naznani c. k. štajerski namestniki, da se kmetijska družba strinja s predlogom in prošnjo štajerskega sadjarskega društva, samo pod tem pogojem, da se naj dovoli kose streljati samo od junija do 1. novembra.

Predlog poročavca z omejitvijo na Graško okolico je bil odklonjen.

d) Jožef Loh, potovalni učitelj za sadjarstvo, prosi prispevka, da lahko izda ponatisek svojega dela o škodljivcih sadjarstva.

Glavni tajnik Juvan vidi v pouku v besedi in podobi najboljšo sredstvo za povzdigo sadjarstva in predloži zato naslednji predlog:

O. O. blagovoli na stroške družbe narediti 1000 ponatiskov članka, ki ga je priobčil potovalni učitelj Loh v družbinem koledarju, da se bo lahko pri spomladnih kurzih brezplačno razdeljeval. Izdatki, ki jih je imel gospod potovalni učitelj Loh, v znesku 82 K 58 v, se mu naj povrnejo iz zaklada za pokončevanje drevesnih škodljivcev.

Predlog je bil sprejet.

* § 66 lovskega zakona z dne 21. septembra 1906, dež. zak. in ukaz. l. št. 5, se glasi:

V prostosti se nahajajoče medvede, volkove, ris, divje mačke in di-je svinje sme vsakdo loviti, ustreliti in si jih priastiti.

Sledeče živali in sicer: lisice, plemenite in domače kune, podlasice, veverice, hrčke, vidre, domače zajce (kunce), razne vrste orlov, sokole selce, sokole davce, ostrize, sokoliče, velike kruglje, skobce, močvirske lunje, rdeče jerebe, črnorjave jastrebe, razne vrste kanj, velike ubari e (vire ali sove), kavrane (kroka-je), srake, sive vrane, navadne vrane, kavke, šoje, srakopere, rdečehrbne srakopere, sive čaplje, bobnarica, potapljavke, ponočne vrane, čopaste ponirke, črne morske vrane, vrste tonovščic, navadne čigre, črne čigre, čigrice, ribiče, vodance in poudne kose sme v lovišču loviti, ustreliti in si jih prilastiti le lovski upravičenec, njegovo lovsko čuvajno osolje, s pismenim dovoljenjem lovskega upravičenca tudi druge osebe.

V kolikor pristojijo ribolovskim upravičencem širše pravice, je presoditi po predpisih za ribolov v medzemnih vodah.

e) Posvetovanje o eventualni novi izdaji Brüdersove knjige o spravljanju in razpošiljanju sadja.

Glavni tajnik Juvan poroča, da stoji sadjarski odsek na stališču, da je nova izdaja omenjene knjige nujno potrebna. Zato se naj sklene, da se bo v letu 1912 priredila nova izdaja in naj se poskrbi vse potrebno, da bo izšla s podporo.

Predlog je bil sprejet.

4. Poročilo komiteja za poskusno sajenje krompirja.

Glavni tajnik Juvan poroča, da se je z ozirom na veliko število prijav sklenilo upoštevati poprek v vsaki podružnici le dva prošnjika in ker se pač ne bodo oglasile vse podružnice, se bo po nekaterih podružnicah lahko upoštevalo po več prošnjikov (do pet). Poskusi se naj vršijo z istimi sortami po tri leta; nadalje se je sklenilo, da se bo od vsake vrste dalo po 15 kg. Kot zgodnje vrste prihajajo v poštev: Agnellis Juwel, Gelbe Juli, eventuelno Bahlsonov šesttedenski krompir, kot srednja vrsta zborovski in kot pozna Up to date. Skupno bo treba kakih 50 metrskih stotov krompirja za te poskuse, razpošiljala pa bo posamezne vrste kmetijska šola v Grottenhofu pri Gradcu. Stroški bodo znašali približno 1500 K, izprosili si bomo za to od c. k. poljedelskega ministrstva triletno podporo. Nato je bil sprejet sledeči predlog:

O. O. sklene sprejeti od odseka predložene predloge glede izvršitve poskusnega sajenja in se bo v ta namen zaradi plačila stroškov obrnil na visoko c. k. ministrstvo za podporo.

Predlog je bil sprejet.

5. Podružnica pri Sv. Juriju ob juž. žel. prosi od pomoči zaradi neugodnih razmer pri transportu živine in mleka.

Poročavec član O. O. Sutter prečita najprej pritožbo šentjurske podružnice in nato predloži sledeče:

O. O. blagovoli skleniti, da se vsebina pritožbe šentjurske podružnice naznani c. k. priv. južni železnici s prošnjo, naj v tej pritožbi navedene nedostatke po možnosti odstrani. Če ta vloga ne bo imela nobenega uspeha, se moramo obrniti na c. k. železniško ministrstvo in tudi našega zastopnika v državnem železniškem svetu o tej stvari obvestiti.

Predlog je bil sprejet.

6. Oberski Lina, učiteljica in voditeljica gospodinjskega tečaja pri Sv. Janžu pri Herbersteinu prosi nagrade za prireditve tečaja in odškodnine za stroške svoje izobrazbe.

Poročavec član O. O. ravnatelj Göhlert poda v izvlečku obširno poročilo o tečaju za kmetske hčere, ki se je dovršil z najboljšim uspehom in predloži nato naslednji predlog:

Učiteljici Lini Oberski, pri Sv. Janžu pri Herbersteinu, ki je od 19. novembra 1910 do 23. aprila 1911 vodila poučni tečaj v gospodinjstvu za 12 kmetskih deklet v 162 učnih urah in z dokazanim lepim uspehom, se za njen trud dovoli iz zaklada za potovalni pouk 200 K kot nagrada. Glede povrnitve stroškov za njeno izobrazbo v ta namen, ki so znašali 300 K, pa se sklene naprositi c. k. poljedelsko ministrstvo, naj ji te stroške povrne.

Predlog je bil sprejet.

7. Deželni odbor prosi, naj zavzamemo stališče glede podpiranja kmetijskega pouka pri vojaštvu.

Poročavec član O. O. pl. Seutter predloži, naj se z ozirom na odlok visokega deželnega odbora z dne 13. septembra, št. 34.233/II/4323, poveljstvu 27. c. in k. infanterijskega polka št. 27 v Ljubljani ponovno naznani, da

1. visoki deželni odbor vsled gmotnega položaja dežele ne more podeliti podpore v gotovini;

2. da se naj od slučaja do slučaja obrne

potom štajerske kmetijske družbe do štajerskih kmetijskih potovalnih učiteljev za brezplačna predavanja pri vojaštvu, dislociranem na Štajerskem

3. naj kmalu vloži prošnjo na visoki deželni odbor, da se mu bodo oddala sadna drevesca za znižano ceno 70 v.

Predlogi so bili sprejeti.

8. Podružnica v Feldbachu prosi za 70 diplom po polovični ceni, da jih bo oddajala pri premiranju kmetskih poslov.

Z ozirom na plemeniti in lepi namen, ki ga ima ta namera podružnice v Feldbachu, predloži glavni tajnik Juvan, naj se podružnici da 70 diplom po polovični ceni na razpolago in naj

se diferenca, ki bo nastala vsled tega, v znesku 35 K, pokrije iz obresti ustanov.

Predlog se sprejme.

9. Podružnica pri Sveti Ani ob Aigenu prosi za denarne nagrade za razstavo sadja.

Poročavec glavni tajnik Juvan naznani, da je O. O. v ta namen podružnici že dovolil 3 srebrne kolajne in 6 diplom in predloži, naj se podružnici naznani, da podpore v gotovini žalibog ne more dati.

Predlog je bil sprejet.

Naznanila.

Glavni tajnik Juvan naznani, da izhaja iz dopisa c. k. namestnije, da se je na vseh državnih železnicah dovolila znižana vožnina za krmo, steljo in umetna gnojila (razen Tomaževe žlindre in kajnita); ker pa se ravno ti dve gnojili na Štajerskem najbolj rabita, bi bilo pač umestno, če bi se tudi zanju dosegla znižana vožnina. Od visokega deželnega odbora na c. k. namestnijo poslani dopis, da deželni odbor po sporazumu z O. O. ne more podati končnega mnenja o izvršljivosti ustanovitve vzrejalšč in da se naj ta akcija prepusti konferenci, ki se bo vršila v spomladi zaradi porabe dotacije za leto 1912, se vzame na znanje, kakor tudi odloki namestnije, da se je Zvezi pingavskih živinorejskih zadrug nakazalo 10.000 K in okraju Hartbergu za vzrejalšče bikov v Zeilerviertlu 16.375 K. Član O. O. Gerlitz se zahvali O. O. za priporočilo prošnje in glavnemu tajniku Juvanu in živinorejskemu nadzorniku Jelovškju za nakup lepih bikov. Nadalje se prečita dopis deželnega odbora namestniji, v katerem se poroča o celi vrsti pritožb raznih okrajev glede porabe izrednega kredita za pospeševanje živinoreje in vnovčevanja živine, oziroma zahtevah, naj se prepuste okrajem po njihovem številu živine primerni zneski, da jih po lastni razsodbi porabijo in se dajejo v tej stvari potrebna navodila. Enako se vzame na znanje, da je Zveza pingavskih živinorejskih zadrug za ustanovitev posredovalnice za živino dobila 3120 K, Zveza muredolskih živinorejskih zadrug pri Sv. Mihelu nad Ljubnim pa 3800 K.

Besedilo razglasa glede premij za kmetijsko knjigovodstvo se vzame z odobravanjem na znanje in pisatelju gospodu strokovnemu učitelju Petru se za njegov trud pri četrti izdaji nemškega knjigovodstva prizna nagrada v znesku 100 K, ki se vzamejo iz tekočih prejemkov; tudi se mu sklene izreči za njegov uspešen trud priznanje O. O.

Resolucija glede železnice Maribor - Zeleni Travniki, sprejeta na zborovanju v Arvežu 24. septembra 1911, se vzame na znanje. Glede priročne izdaje postave o varstvu planš v slovenskem jeziku in tozadevne odredbe se naroči pisarni, naj se poprej informira in potem potrebno ukrene. Nato se sklene sporazumno s poljedelskim ministrom predložiti železniškemu ministru prošnjo, naj razen za fosfate in čilski soliter dovoli znižano vožnino tudi za kalijeva in apnova gnojila in tudi za amonijev sulfat, ki je pozabljen. Zahvala podružnice pri Sv. Ani ob Krembergu za podeljene kolajne in diplome se vzame na znanje.

Gornještajerskemu perutninarškemu društvu se dajo kolajne in diplome za razstavo na razpologo. Na znanje se vzame dopis poljedelskega ministarstva, da vojno ministarstvo vsled pomanjkanja gotovine ne more dajati pri ročnem nakupu plačila v gotovini za preddobave. Vsled povabila štajerske posredovalnice za delo se je udeležil dr. Klusemann posvetovanja glede porabe galicijskih sezonskih delavcev kot zastopnik c. k. kmetijske družbe. Nadalje naznani glavni tajnik odlok deželnega odbora, da se šolskemu vodstvu v Scheiflingu ne more dati podpora v gotovini, pač pa lahko dobi po potrebi iz deželnih drevesnic sadna drevesca. Na znanje se vzame, da je deželni odbor pripravljen ustvariti zaklad za potovanja v znesku 1200 K in odlok namestniji, da je svoječasni predlog glede ureditve lesnih in pašnih služnostnih razmer s postavo z dne 27. junija t. l. priobčeno postavo z dne 16. septembra 1909, dež. zak. in ukaznika št. 29 ex 1911 menda postal brezpredmeten in končno odlok deželnega odbora, da v okolišju podružnice pri Sv. Juriju ob Ščavnici ne more izvršiti kurza v dreznaji.

Zapisnik zadnje seje z dne 12. septembra se z malim dostavkom odobri, prihodnja seja določi na 14. dan novembra in nato seja zaključí.

Prašanja in odgovori.

Zborovanja podružnic.

Št. 117 v Slov. gor. V nedeljo dne 19. novembra t. l. priredi tukajšnja podružnica c. k. kmetijske družbe štajerske v gostilni gospe W. Steflitsch (blizu kolodvora) ob 1/2 3. uri popoldne poučno zborovanje, pri katerem bo razpravljala gospa Lina Oberski, učiteljica pri gospodinjskih tečajih, o pomenu in dolžnostih kmetice gospodinje in o vzgoji kmetijskih deklet za bodoče gospodinje. Pri tej priliki se izžrebajo tudi različna gospodinjska in kuhinjska orodja. Radi velevažnosti predmeta se vabijo p. n. gospodinje s svojimi hčerkami i. t. d. kakor tudi gospodarji k mnogobrojni udeležbi.

Vodstvo.

= Ljubno ob Savinji. Tukajšnja kmetijska podružnica priredi v nedeljo dne 26. novembra 1911 ob 12. uri opoldne v novi šoli gospodarski shod; nastopi s poučnim govorom o živinskih nalezljivih boleznih in živinozdravstvu gospod okrajni živinozdravnik Pirnat iz Slovenjega Gradca. Kmetje, udeležite se svojega stanovskega poučnega shoda polnoštevilno; z malomarnostjo na stran; pridite vsi.

Vodstvo.

= Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica naznanja, da se vrši tečaj za kmetijsko knjigovodstvo pri Sv. Juriju ob Ščavnici 13., 14. in 15. decembra 1911. Zglasiti se je najkasneje do 1. decembra 1911, da se lahko pravočasno naročijo tiskovine. Podružnica sprejema udnino za prihodnje leto 1912 do 25. decembra 1911, tako da moremo dovršen imenik poslati osrednjemu odboru do 1. januarja 1912 in se kot organizirana podružnica pokazati. Kakor že oznanjeno, mora vsak svoj izstop naznaniti vsaj pred 15. decembrom (pravilni rok je že potekel) sicer se tudi zaneprej smatra za udati mora plačati članarino. Želeti je, da bi se kmetje bolj zanimali za svojo stanovsko organizacijo in mnogoštevilno pristopali. Podružnica ima sedaj skladišče za umetni gnoj v Radencih in podskladišče v Gornji Radgoni. Cena Tomaževi moki z vsemi stroški vred znaša 6 K 80 v ne pa 6 K 60 v, ker je dovožnina (Fracht) bila zelo draga. To je dobra ugodnost, ker nam je drugokrat cena bila 2 K dražja. Cena kajnitu in soli še ni določena, pa bo tudi ugodna.

Razglas.

Vsako leto prihajajo pritožbe od posameznikov, občin in kmetijskih podružnic, da ne dobé naročenih gozdnih drevesc; vse te pritožbe imajo skoro vedno isti vzrok, da pridejo prepozno s priglavitvami. Da se torej preprečijo te tožbe in da se more dobiti pregled, koliko drevesc bo potrebno za letos, morajo biti vse prošnje za gozdna drevesca do konca novembra pri gozdnem inšpektoratu štajerskem v Gradcu. Na poznejše prošnje se radi tega ne bo moglo ozirati, ker se bo v decembru po potrebi izjednačevalo število drevesc v posameznih nasadih, da se more ugoditi enakomerno vsem prošnjikom.

Pripomniti pa se mora, da se naročilo naj ne spreminja, ker to povzroči pri celi razdelitvi in pri pripravljanju vedno dalekosežne sitnosti. Predno se naroči, naj si bo vsak na jasnem, koliko drevesc želi, kake vrste in iz katerega nasada.

Da se preprečijo pisarije in opomini, naj plača drevesca vsak pri prejemu, bodisi osebno v nasadu ali pa pri prejemu na pošti, oziroma železnici. — Ako kdo naročenih in doposlanih drevesc ne sprejme, mora erarju vso škodo, ki mu nastane iz zavrnitve, povrniti.

Deželna gozdarska inšpekcija v Gradcu naznanja, da je vsled dosedaj došlih prijav zaloga drevesc v vseh 17, od države vzdrževanih drevesnicah izčrpana. Zato naznanjamo vsem podružnicam, da ne morejo dobiti več drevesc iz eraričnih drevesnic. Če pa posamezni posestniki gozdov še potrebujejo drevesca, si jih naj kupijo ali pri sosednjih graščinah ali pa v kateri izmed naslednjih prodajalnic: 1. A. Grünwald v Dunajskem Novem mestu; 2. W. Seckl v Dunajskem Novem mestu; 3. Julij Steiner, Dunajsko Novo mesto; 4. Grofovske logarstvo St. Martin im Innkreise, Gornja Avstrija; 5. Jožef Wibiral v Kumrovicah pri Brnu; 6. E. Junghaus logarska uprava, Lunkaszprie, pošta Dobrest, bihački komitat, Ogrsko; 7. Henrik Heran v Kladrubu, Češko. Ob enem se naznanja cenik za drevesca, ki se bodo za leto 1911 dajala iz eraričnih drevesnic na Štajerskem (po prejšnjem tarifu iz leta 1903 in pooblastilo c. k. poljedelskega ministarstva z dne 26. julija 1910, št. 2051) in sicer stanejo:

Način dobave	Smr-ke		bori	ma-cesni	Opazka
	nepre-sajane	pra-sajane			
	K za 1000 drevesc				
	Polna cena				
Po železnici ali pošti	4	6	4	4	Brez ozira na starost drevesc
V drevesnici	3	5	3	3	
	Znižana cena				
Po železnici ali pošti	2	3	2	2	Brez ozira na starost drevesc
V drevesnici	1	2	1	1	

Znižana cena velja le za manj premožne posestnike, ki morajo poslati zanesljiv, po potrebi uraden izkaz o

svojem premoženju. V posebno vrednih slučajih se cene še bolj znižajo. Za velike posestnike se te cene zvišajo do trgovskih; v poštev pridejo šele za malimi posestniki.

C. k. deželni nadzornik logarstva.

Razstava v Sofiji leta 1912.

Dobili smo sledeči — poljsko pisani — dopis, ki ga dajemo vsem zanimancem na znanje.

Mednarodna razstava v Sofiji se bo otvorila 1. junija 1912 in zaključila 31. avgusta 1912.

Priredila se bo pod častnim predsedstvom ekscelece gospoda kraljevega bolgarskega ministra za trgovino in kmetijstvo in bo obsegala izdelke obrti, trgovine, kmetijstva, umetnosti, javne vzgoje, higijene, prehrane in športa.

To podjetje, ki je potrjeno od občinskega urada in trgovske in obrtne zbornice mesta Sofije in ki se bo priredilo v jubilejnem letu 1912, bo nedvomno pritegnilo mnogo interesentov v bolgarsko stolico.

Osebe, ki se zanimajo za bližje podrobnosti, se naj blagovolijo obrniti s prašanji na Odbor za mednarodno razstavo v Sofiji v letu 1912, Aleksandrov trg št. 5.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 22. novembra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v mestu Mariboru*; v Ernožu**, okr. Lipnica.

Dne 23. novembra v Slovenji Bistrici**; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 24. novembra v Teharjih, okr. Celje; pri Sv. Marjeti ob Pesnici*, okr. Maribor; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 25. novembra pri Sv. Duhu-Loče**, okr. Konjice; v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Dobjem**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem); na Vidmu**, okr. Brežice; na Ptuj**; v Lipnici*.

Dne 28. novembra v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 29. novembra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 30. novembra na Gornji Sušici**, okr. Brežice; na Svičini, okr. Maribor; pri Sv. Florjanu pri Gornjem Doliču*, okr. Slovenji Gradec; pri Sv. Andražu v Slov. gor.*, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Rogatcu**; v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 1. decembra v Rogatcu (sejem s ščetinarji).

Dne 2. decembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 4. decembra v Ormožu*; pri Sv. Barbari v Halozah**, okr. Ptuj; v mestu Celju**; v Šmarju pri Jelšah**; na Planini*, okr. Kozje; v Konjicah**.

Dne 5. decembra v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Ljutomeru**; v Radgoni*; v Trbovljah, okr. Laško.

Dne 6. decembra v Lučah**, okr. Arvež (tudi sejem z drobnico); na Ptuj (sejem z rogatino, konji in ščetinarji); v Vuzenici**, okr. Marnberg; na Polju**, okr. Kozje; v Sevnici**; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Murecku**; na Dobrni**, okr. Celje.

Avizo.

Vojna uprava kupi po trgovskih običajih za Celovec 950 m³ trd-ga lesa za kurjavo; za Gorico 1420 m³ trdega lesa za kurjavo. Tozadevna zagotovitvena pogajanja se bodo vršila za Celovec pri vojaškem oskrbovališču v Celovcu za Gorico pri vojaškem oskrbovališču v Gorici 24. novembra t. l. 458—1

Kolkovane prodajne ponudbe morajo biti najkasneje do 9. ure popoldne p i imenovanih zavodih, kjer so na razpologo tudi popolne nakupne devize in uzančni zvezki vsakomur v vpogled. Nakupne avize in-uzančni zvezki so brezplačno na razpologo pri vojaških oskrbovališčih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici in Trstu. V Gradcu, oktobra 1911.

Od c. in k. intendance 3. kora.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p. Gradec, Franzensplatz št. 2.

I. Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1. C. in k. vojaško oskrbovališče v Gradcu, Schörgelgasse št. 36, kupi v ročnem nakupu do 28. februarja 1912

1200 metrskih stotov rži in 1000 " " ovsa.
Ponujano blago mora imeti skladiščno kakovost, to se pravi, biti mora od zadnjega pridelka, zrelo in zdravo in imeti mora kolikor mogoče polno, primerno veliko, trdo in po možnosti enako zrnje. Plevelovo in drugo semenje ne sme biti primešano, tudi ne sme biti v zrnju nobenih žuželk.

Podrobna ustmena pojasnila dobi vsaki zanimanec v navedenem vojaškem oskrbovališču v Gradcu med tednom v uradnih urah od 8 do 12; tudi na pismena prašanja se odgovarja.

2. Dobava bakrene galice za leto 1912.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem je za ugodno ceno kupila precejšno množino bakrene galice, ki jo bo dobila v spomladi 1912.

Vsem onim našim članom, ki se za prihodnje leto še niso preskrbeli z bakreno galico, priporočamo torej, naj se ž njo preskrbe že sedaj in ne šele v spomladi, ker je trg za bakreno galico zelo trden in bo galica v spomladi 1912 na vsak način dražja ko je danes.

Naročila se nam naj pošljejo potom kake pri nas včlanjene korporacije (rajfajznovke, kmetijske zadruge, kmetijske družbe, oziroma njenih podružnic).

3.

Nakup potrebnih travniških bran.

Vsi člani, ki nameravajo za pozno jesen naročiti travniške brane, se prosijo, naj nam svoja naročila kmalu pošljejo, ker so tvornice preobložene z naročili in ne morejo naročil takoj izvršiti.

4.

Melasno močno krmilo.

Vkljub ponovno zelo zvišani ceni močnih krmil lahko ponudimo od tovarne za močna krmila, ki jo ima c. k. kmetijska družba na Dunaju v Brucku ob Muri, za dosedanjo ceno močna krmila, dokler je kaj zaloge in sicer:

melašo iz palmovih otrob 100 kg za 16 K
" " palmovega jedrčja 100 " " 17 "
" " " " in kokosa 100 " " 17 "
droženo melaso 100 " " 18 "
od naših skladišč v Gradcu ali Ljubnu, brez vreče.

Ker se je cena vsem močnim krmilom neprimerno zvišala, vam nujno priporočamo, da si za to ugodno ceno oskrbite primerno množino krmila in omenjamo, da bomo v bodočih dneh dobili cele vagone tukaj ponujanih krmil.

Od tvornice direktno pride vsakih 100 kg za 80 v ceneje.

5.

Razne ponudbe.

Dokler bo kaj zaloge, ponujamo brez obveznosti: Moko iz prg morskega semenja, svetlo, z zajamčenimi 50% surove toščice in surovega proteina z 1 1/2 tolerance za 17 K 100 kg brutto za netto z vrečo od Trsta ali Reke po naši volji, v celih ali polovičnih vagonih, dostavljivo od oktobra 1911 do maja 1912 po vrsti na željo kupcev.

Pšenične otrobe, debele, 100 kg za 14 K 30 v, brutto za netto z vrečo od Maribora, dostavljive v oktobru in novembru 1911, od 100 kg naprej.

Pšenične otrobe, fine, 100 kg za 13 K 90 v, brutto za netto z vrečo od Gradca, dostavljive v oktobru in novembru po želji kupca, od 100 kg naprej.

6.

Krompir.

	franko postaje		
	Selatal	Leoben	Gradec
Okrogel, žoltkast krompir za jed	K 9.05	K 9.20	K 9.65
Magnum bonum, krompir za jed	K 8.75	K 8.90	K 9.35
Rdečkast, zelo dober in okusen krompir	K 7.45	K 7.60	K 8.10
Krompir za pičo, čist, brez prsti	K 7.—	K 7.20	K 7.65

za 100 kg, vloženi v vagone, v oktobru in novembru 1911.
Ce se naj pošlje krompir v vrečah, stane za 20 v več. Vreče se morajo poštnine prosto vrniti. Kupec ne prevzame nobenega jamstva za škodo vsled mraza.

Razen tega se nam ponuja: približno 5000 kg belega in približno 5000 kg plavega vžitnega krompirja, zdravega, čistega, zroko pobranega in izbranega, z 9 K za 100 kg franko Pöfling-Brunn, v vrečah, ki jih mora kupec dati poštnine prosto na razpolago.

7.

Krmilne pese

je ponudeni več vagonov. Zanimanci dobé na željo potrebna pojasnila.

8.

Gnojilno apno.

Brez obveznosti ponujamo: Prima gnojilno apno v vrečah kupca po 1 K 20 v 100 kg od Peggaua. Če mora prodajavec dati vreče, se zaračunajo po 50 v.

9.

Gnojenje travnikov in pašnikov.

Svoje člane opozarjamo, da je sedaj najugodnejši čas za gnojenje travnikov in pašnikov. V interesu vsakega kmetovavca je, da povrne zemlji ono hrano, ki ji jo je med letom vzel in sicer pred vsem fosforjevo kislino in kalij. Obe ti snovi se dobita najboljšje in najceneje v Tomaževi moki, kajnitni in kalijevi soli.

Zveza oddaja svojim članom umetna gnojila z zajamčeno vsebino in za nizko ceno.

Manjše množine (manj ko 1 vagon) se dobe pri Zvezinih zalogah v Mariboru ob Dravi, Ljubnem, Celju, Ernožu, Fehringu, Feldbachu, Friedbergu, Konjicah, Hrastniku, Sevnici, Lieznu, Ljutomeru, Obdachu, Brežicah, Rotenmannu, pri Sv. Ropertu ob R., v Trbovljah, Laškem, Unterrohru, Vidmu, Zdolah, Fürstenfeldu, Lipnici, Sv. Mihelu nad Mozirjem, Ilzu, Voitsbergu, Muravu, Gleisdorfu, Račah, Ormožu, Strassu, Kaindorfu, Kirchbachu o. R., Vranskem, Ivnici, Ptuju, Kumbergu.

10.

Nakup vina za dezelnno vzorno klet.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem bo sedaj nakupila za svojo vzorno klet v Eggenbergu pri Gradcu večjo množino letošnjega in starega vina iz vseh vinorodnih okolišev Štajerske.

Ponudbe z navedeno vrsto, množino in ceno (od oddajne postaje) se nam naj pošljejo kolikor se da hitro, najkasne pa do konca novembra t. l. na naslov Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz, št. 2.

Če se želi posóda na pósodo, se naj to v ponudbi navede.

II.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca oktobra 1911. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. septembra 1911	—	—	8,214.681	21	3,946.421	27	—	—
Promet oktobra 1911	267.077	87	213.349	68	243.074	19	136.095	67
Skupaj	267.077	87	8,428.030	89	4,189.495	46	136.095	67
Proč vračila	—	—	267.077	87	136.095	67	—	—
Stanje dne 31. oktobra 1911	—	—	8,160.953	02	4,022.084	59	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. septembra 1911	—	—	2.785	98	1,315.652	47	—	—
Promet oktobra 1911	—	—	—	—	31.315	20	58.388	41
Skupaj	—	—	2.785	98	1,346.967	67	58.388	41
Proč vračila	—	—	—	—	58.388	41	—	—
Stanje dne 31. oktobra 1911	—	—	2.785	98	1,288.579	26	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca oktobra 1911 . . . . . K 859.597.41
Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca oktobra 1911 . . . . . 89.703.61
Stanje vseh vlog koncem oktobra 1911 . . . . . 8,163.739.—
Stanje vsega kredita „ „ 1911 . . . . . 5,310.663.85
Uvoz blaga v oktobru 1911 . . . . . 211.435.18
Izvoz „ „ 1911 . . . . . 218.740.82
Skupni promet meseca oktobra 1911 . . . . . 430.176.—
Število pridruženih posojilnih društev koncem oktobra 1911: 279.
Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem oktobra 1911: 82.

III.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudeb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudeb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudeb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca novembra in decembra 1911.

1. Sejmi z rogatino: 16., 23. in 30. novembra, 7., 14., 21. in 28. decembra 1911.
2. Sejmi z malo klavno živino: in 17. in 24. novembra, 1., 7., 15., 22. in 29. decembra 1911.
3. Konjski sejem: 7. decembra.

Ponudbe:

Graščinska uprava Baltahof, pošta Kumberg pri Gradcu, pincgavskega plemenskega bika, dobrega za skok, 1 3/4 leta starega, 460 kg težkega, za 580 K.

Oton Haller v Kammernu, dveletnega, 450 kg težkega, za skok in vprego dobrega bika, št. 56 rodovnika, za 900 do 1000 K.

Franc Ledinegg, po domače Neuhammer v Oberfahrenbachu, pošta Groß-Klein, prodaja lepo dveletno pincgavsko telico.

Deželna šola za vinarstvo in sadjarstvo v Mariboru na Dravi prodaja: dveletnega, čistokrvnega pincgavskega bika, 450 kg težkega;

spomladi je bil brez reakcije poskušen s tuberkulinom, se da vpreči; 18 prašičkov, 9 starih po 10 tednov, 9 pa po 14 tednov, 9 prašič in 8 prašičkov, cepljenih proti rdečici in vajenih paše; vsi so čiste nemške žlahtne svinjske pasme.

Graščinska uprava Retzhof, pošta Lipnica, 10 deloma molznih, deloma pitanih krav.

Kmetijska podružnica Dobrna pri Celju, Fritz Kukowitz, prodaja lepega merjasca, dobljenega od c. k. štajerske kmetijske družbe, dveletnega, 300 kg težkega, z lepim potomstvom, priporočljivega za svinjerejce.

Franc Neuretter, Sv. Štefan nad Leobnom, prodaja napol angleško prasico, 2 leti staro s štirimi prasci, 2 merjasca, stara 6 do 10 mesecev, 2 petletna vola, 1450 kg težka, za 1430 K; 2 enoletni muredolski tretjici za 30 K.

Kopališče Steinerhof pri Kapfenbergu: 12 plemenskih prascev od 30. avgusta, križancev yorkshirske in nemške žlahtne pasme, po 2 K 20 v za 1 kg žive teže.

Louis Winter, Šmarje ob Pickelbachu, 20 prascev, 8 do 15 tednov starih, yorkshirske pasme, 3 K za kg žive teže.

Alojz Weinhandl, mlinar in posestnik v Dirnbachu, pošta Straden, prodaja dva prekrasna rjavca konja, brez hibe, sedaj postavljena pri H. J. Hammru, posestniku umetnega mlina v Pirkwiesnu, pošta Šmarje ob P. (St. Marein a. P.).

Franc Ozimič, vrvar v Slov. Bistrici, prodaja rdečo liško, na pol časa brejo, 500 kg težko, za 480 K.

Henrik Eibel, po domače Tommerl v Rettenbachu (Holdorf, pošta St. Marein a. P.) 300 kg težko molzno kravo s teletom, mleka na dan 10 l, za 320 K.

Vnovčevalnica za živino v Tamswegu v Lungavu prodaja naslednjo čistokrvno pincgavsko živino: 500 volov pitanskih, par težkih po 800 do 1100 kg, kilogram po 86 do 90 v, 130 brejih telic, par po 700 do 1000 kg, po 280 do 500 K, 48 krav na novem dojivu, s teletom, po 300 do 600 K, 38 plemenskih bikov, po 500 do 600 K vsakega, 20 pitanskih bikov po 68 do 70 v kilogram.

Graščina Hausampacher, pošta Hoče, prodaja približno 10 krav, nekaj telic in bikičev, telic in junčkov; vsi so čisti montafonci.

Franc Meier, Sv. Peter pri Gradcu št. 97, dveletno montafonsko telico, brejo, za 240 K.

Lenart Fischer, v Strihovcu št. 1, pošta Št. Ilj v Slov. gor., dva polletna bikiča, rjava in bela, oba za 250 K.

Jurij Reinisch, po domače Rach, v Osterwitzu, posta Deutschlandsberg: marijadvorskega bika, 2 in pol leta starega, 500 kg težkega, 100 kg za 104 K; rjavega štiriletnega žrebca, 171 cm visokega, lepo raščene in dobro porabnega za vprego, za 1200 K.

Zdravko Sagadin, krčmar v Sesterzah št. 41, pošta Ptujška Gora (1 uro od Pragerskega): 2 štiriletna vprežna vola, približno 1000 kg težka, lepo bela, primerna tudi za pitanje; 2 mlada vola, 1 3/4 leta stara, že vprežena; 4 letno sivo kobilu, približno 15 peščic visoko, lepo, dobro porabno za vlak in tek.

Alojz Brauchart, veleposestnik v Ivnici, ima naslednje pincgavske krave in telice na razpolago:

Ime	Povržana	Povrgla	Pripuščena	Daje mleka 1910	Dala l. 1910
Marta	30./7. 1904	30./8. 1911	—	9.4 l	2445 l
Grete	1./8. 1904	—	13./3. 1911	4.8 "	3541 "
Dora	8./12. 1905	—	26./1. 1911	4. "	1460 "
Nanny	14./3. 1906	7./8. 1911	—	tele	2604 "
Rosa	8./12. 1906	4./7. 1911	—	6.6 "	2592 "
Aichberg	8./1. 1907	3./8. 1911	29./9. 1911	tele	2044 "
Bräunl	6./10. 1907	—	2./4. 1911	4. "	—
Zuzerl	8./11. 1907	14./4. 1911	20./6. 1911	4. "	—
Mudea	14./11. 1907	13./6. 1911	—	7. "	—
Liese	3./12. 1907	22./6. 1911	4./9. 1911	6.8 "	—
Stolzi	4./4. 1908	3./5. 1911	24./7. 1912	7. "	—
Hede	1901	—	28./3. 1911	3.6 "	—
telice					
Anda	9./12. 1908	—	—	—	—
Hede	24./12. 1906	—	—	—	—
Käthe	14./2. 1909.	—	—	—	—

Naročila:

Okrajni odbor Ptuj bi rad na Spodnjem Štajerskem kupil 15 bikičev in 35 telic čiste pincgavske pasme, glavo ne nad 200 K.

Alojz Kupec pri Sv. Lorencu, pošta Sv. Pavel pri Preboldu prodaja murvodolskega bika, dobrega za skok, 18 mesecev starega, 380 kg težkega, za 320 K; pincgavskega bika, dobrega za skok, 17 mesecev starega, 370 kg težkega, za 315 K; pincgavsko telico, 5 mesecev staro, za 120 K.

Florijan Sigl v Abtissendorfu št. 2, pošta Puntigam, išče na čas brejo simmentalko ali marijadvorko.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	13	—	10	—	10	50	11	—	11	—	11	50
Ormož	50	10	—	9	25	7	50	9	50	9	—	10	25
Gradec	50	13	—	11	—	10	50	11	17	10	75	9	50
Ljubno	50	13	—	12	—	10	50	10	50	10	50	—	—
Maribor	50	11	25	9	25	9	25	9	75	11	75	10	—
Ptuj	50	11	50	10	—	11	—	12	—	10	50	9	—
Inomost	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	12	90	11	85	—	—	11	05	11	25	—	—
Dunaj	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	11	50	17	—	3	—	2	50	2	50	2	—
Ormož	50	11	25	19	—	3	50	3	—	3	—	2	50
Gradec	50	11	—	—	—	3	40	3	25	2	60	—	—
Ljubno	50	—	—	22	—	4	50	4	—	3	50	3	—
Maribor	50	10	—	17	50	3	25	—	—	3	25	1	75
Ptuj	50	11	50	18	—	3	80	3	—	3	60	2	60
Celovec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem skrmu in slamo od 30. oktobra do 3. novembra 1911. Pripeljalo se je 65 vozov s

805 metriskimi stoti sena in 36 vozov s 438 metriskimi stoti slame, in je bil boljše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.80 do K 7.50, sladko od K 6.00 do K 7.60; ržena slama od K 4.80 do K 5.60; pšenična slama od K 4.80 do K 5.40, ječmena slama od K — do K —; ovsena slama od K — do K —; ježna slama od K — do K —.

Sejem z rogato živinodne 9. novembra 1911. Prignalo se je 190 volov, 76 bikov, 146 krav, živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 14 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 30 volov, 4 bikov, 20 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Ptuj: — volov, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 12 volov, 22 bikov, 10 krav, — telet; Celovec 5 volov, 10 bikov, 26 krav, — telet; Primorsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 98.— do K 104.— (izjemoma K —), poltolsti od K 84.— do K 96.—, suhi od K 78.— do K 82.—; voli za pitanje od K — do K —; klavne krave tolste od K 72.— do K 80.—, poltolste od K 54.— do K 70.—, suhe od K 48.— do K 52.—; biki od K 72.— do K 92.—; dojne krave do 4. teleta od K — do K —; čez 4. tele od K — do K —; breje od K — do K —; mlada živina od K 76.— do K 94.—.

Sejem klavne živine dne 10. novembra 1911. Zaklana živina: 541 telet, 3052 svinj, 24 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.48; mlade svinje od K 1.34

do K 1.38; nemške mesne svinje od K 1.19 do K 1.32; nemške pitanske svinje do K 1.32 do K 1.34; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.56 do K 1.62; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.42; mesne svinje od K 1.16 do 1.32; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.20 do K 1.24; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K — do K —; ovce od K 1.— do K 1.20 kozlički in jagnjeta od K — do K —. Cene za svinje nazadujejo.

Opozoritev.

Opozarjamo cenjene čitatelje na Richterjeva napotila za posestnike živine, ki so priložena današnji številki.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posname izbornu in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok z njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“ Model 1909 je v marsičem **zboljšan**. 45—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Ako krave ostajajo jalove

ako zmečejo, če imajo sramnico otečeno, pordečelo ali obloženo s sluznato-gnojnimi mozolci, s čobolele skoro gotovo za materničnim vnetjem. Hitra pomoč je tukaj neobhodno potrebna, da se zabrani okuženje tudi ostale živine. Hitro in sigurno učinkuje „Bissulin“, kojega pa mora predpisati živino-zdravnik. **H. Trommsdorff**, tovarna za kemične izdelke, **Aachen**. 248—9

Ponudba.

333—10

Imam lisasto **kravo**, **dobro molzlico** z osmim teletom (4 tedne starim junčkom) in še z dobrim zobom. Brez teleta 15 do 16 l mleka na dan. Cena 425 K, in 1 samec, 11 mesecev star, bele barve, 123 cm visok in 145 cm širok, cena 150 K. **Frane Planine**, kmet na Libni 9, pošta **Videm** na Štajerskem.

Za spomladansko gnojenje

pripo očam cenjenim kmetovavcem

Tomasovo žlindro

znamko zvezdo

kot najboljše in najcenejše fosfornokislo gnojilo.

Varujte se ponarejanj!

Zahtevajte povsod izrečno Tomasovo žlindro znamko zvezdo. 438—5

Veletrgovina v železnino „Mercur“
Peter Majdič, Celje

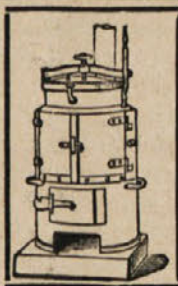
prodaja izdelkov tvrdke Thomasphosphat-fabriken, G. m. b. H., v Berlinu.

„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosano hitro razvije pare. Kuri se lahko s čim koli.

Posiljamo na poskušajo. Prihranite 70% kuriva.

Več ko 10.000 v porabi.

Zahtevajte cenik.

Titania-Werke, Wels 132, O.-Ö.

Največa specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

Iščejo se zastopniki.

: Glavno zastopništvo za Štajersko :
FRANC ASEN, GRADEC,
Mariengasse št. 22.

320—10

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravlanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrnjami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

417—24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinjskih kamnov **E. J. HELLER**, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Najnovejše in najboljše škropilnice za gnojnico,

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m.

Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Runz, c. in k. dvorn. dobavnik, **Mähr.-Weißkirchen**.

131—24

Prva štajerska trsničarska zadruga

pošta Juršinci pri Ptuj

ima na prodaj 402—3

cepljene trte

najboljše kakovosti in sicer vse priporočljive vrste na običajnih podlagah, kakor tudi na različnih križankah. Ceniki so brezplačno na razpolago.

Vplačana akcijska glavnica **K 50.000.000**Rezervni zaklad **K 12.550.000.**K. k. priv.

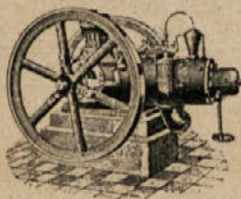
Böhmische Union-Bank

(podružnica v Gradcu), centrala v Pragi.

Podružnice: Reichenberg, Jablonec, Brno, Olomuc, Bléitz, Jägerndorf, Tropava, Rumburg, Zatec, Linec, Hohenelbe, Dornbirn, Salzburg, M.-Schönberg, Novi Jičín, Gradec, Ljubno (Gor. Štaj.), Celje, Kraljičin dvor, Celovec, Beljak; ekspozituri: Friedeck-Mistek in Braunau. Izvaja vse bančne transakcije in daje tozadevna pojasnila. Kupuje in prodaja efekte in valute, novce in kupone. Najceneje eskomptira trgovske menice. Prevzema denarne vloge proti vložnim knjižicam, blagajnim listkom in na tekoči račun. 229—12

Gospode naročevavce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

397—12

Heiligenstädterstraße 83 La.

Najcenejši in najpopolnejši

posnemalnik za mleko je **Mayfarthov „Diabolo“**

Izdelek prve vrste, enostavno delo, zajamčena množina 120 l na uro. Cena samo K 155.— 433—6

Stroji za pripravlanje krme

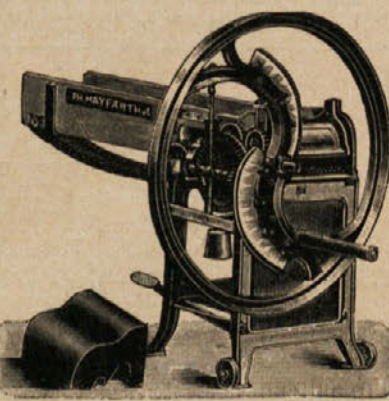
slamoreznice, stroji za rezanje repe, žrnje (domači mlini), brzoparilniki, gnojnične pumpe, stiskalnice za seno kakor vsakojake kmetijske stroje, katere izdeluje in spravlja

600krat za to odlikovana tovarna

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj (Wien), II/1
Frankfurt o. M., Berlin, Paris.

Cenik št. 1230 zastoj in franko.

Žele se zastopniki.

Sestav G

naših najboljših brzoparilnikov za krmo „ALFA“ prekaša vsled velike zmožnosti, male porabe kuriva, preprostega, trpežnega sestava i. t. d. vse druge brzoparilnike, ter se pač z vso pravico imenuje najboljši in najcenejši brzoparilnik. — Ceniki brezplačno! — Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa-Separator

Dunaj, XII/3, Wienerbergstraße Nr. 31.

398—10

